

MAGYAR SIKETNÉMA-OKTATÁS

A „SIKETNÉMA-INTÉZETI TANÁROK ORSZ. EGYESÜLETÉNEK“ HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó elsején.

Előfizetési díja egy évre 100 K.,
nem tagoknak 120 K.

Szerkeszti: Dr. Bárczi Gusztáv.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, Hiszek egy isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.

TARTALOM. Dr. Radnai Rezső—Dr. Huszka Jenő. — Siketnémaságtan. — Vak-siketnémák
oktatása. — A nagyothallók iskolájának leolvasási anyaga. — Különfélék.

Dr. Radnay Rezső

min. tanácsos megszűnt ügyosztályunk vezetője lenni. Szigorú, pedans tisztviselő, ki a paragrafusok határain belül mindég a köz érdekét viselte a szívében és bizonyára viselni fogja a jövőben is. Meleg érdeklődéssel jött az ügyosztály élére és azt hiszem, több megértéssel távozott, mint jött. Ha még maradt volna, sokat segített volna oktatásügyünkön, mert az utóbbi időkben teljes melegséggel pártolta ügyeinket. Mi csak szeretettel fogjuk nevét emlegetni, kérjük Öméltóságát, legyen ez a búcsúnk paragrafusszerű, s ha ideje engedi, jöjjön közénk, hiszen Ő tudja legjobban, hogy nekünk barátokra van szükségünk, az Ő gazdag tapasztalatira pedig nekünk a jövőben még inkább szükségünk lehet.

Dr. Huszka Jenő

min. tanácsos úr Öméltóságát szívből üdvözljük élünkön. Az Ő neve örömet jelent. Ha valahol, akkor nálunk szükség van örömrre. Őt sokan megértik, reméljük, mi sem leszünk hálátlan publikum, s bizonyára a mi szavunk is megértésre fog találni.

Nekünk mindig azt vetik szemünkre, hogy rajongásig szeretjük oktatásügyünket. Reméljük, ez alkalommal megértésre találunk, mert a művész megérti azt, ha a művész szereti a művészetét.

Siketnémaságtan.

Írta: Dr. Bárczi Gusztáv.

A hazai intézeteink fejlődési iránya.

A magyarországi siketnémaintézetek 1914-ben elérték azt a fejlődési határpontot, amelynél egy pillanatra jogosan állhatott meg az alkotók fáradt keze pihenésre. Jött a háború, s akarva, nem akarva a harci zaj idejére pihentetni kellett e téren is az alkotó erőket. Most azonban újra munkába állottunk mindnyájan, s számot kell vetnünk jelenünkkel s jövőnkkel. Intézeteink fejlődési görbáját, mely esést mutatott a háborús évek alatt, újra föl kell emelnünk és legalább is arra a magaslatra kell hoznunk, ahol 1914-ben volt. 1914-ig a magyarországi intézetek főleg külső szervezkedési fejlődést mutattak. Az akkori gazdasági helyzet lehetővé tette azt, hogy új és impozáns intézetek létesüljenek. Létesültek is. Az akkori vezetőséget e téren nemcsak hogy gáncs nem érheti, de a legnagyobb elismerés és hála szavával állapíthatjuk meg, hogy ma egyedüli vagyonunk az, amit annak idején okosan összehordtak. Ma új intézetek felállításaáról, s a közel jövőben sem lehet szó. Hiszen a meglévők fenntartása is sok-sok gondjába és pénzébe kerül a vezetőségnek és az államháztartásnak. Ma intézeteink fejlődését azok belső életében és szervezetében kell keresnünk. A kezeink között lévő anyag formálható, gyúrható, csupán a nyert formákkal, azok maradékvoltával nem voltunk megelégedve. Meg kell találnunk a bajt, ami a formáinkat tönkretette. Nézetem szerint osztályainkban a növendékanyag nincs kellően egységesítve, legalább is nincs annyira egységesítve, mint amilyen egységesített tanításban ez a növendékanyag részesül. A siketnéma-osztálynak a következő szempontok szerint kell egységesítve lennie: 1. hallás, 2. tehetség szerint.

Nézzük a mai helyzetet. Nincs intézeteink egyikében sem olyan osztály, ahol a növendékanyag ne az alábbi arányhoz hasonló összetételben szerepelne

$$6:3 = 2:1,$$

ahol 6 gyermek születése óta teljesen siket épelméjű;

3 gyermek születése óta néma, nagyothalló;

2 gyermek később megsiketült beszélő, nagyothalló;

1 gyermek gyengetehetségű néma, vagy nagyothalló.

Ezek sorsa úgy alakul, hogy az arány beltagjainak a szorzata éppen elégséges arra, hogy a kültagok szorzata eltűnjön, a beltagok megsemmisítik a kültagokat. Egészen más eredményt kapnánk, ha a fenti arányból eltüntettem és szétválasztom a bel- és kültagokat. Ha szétválasztom, akkor egyszerre azt is láthatom, hogy ennek a szétválasztásnak, elsősorban nem a tehetség, hanem a hallás szerint kell megtörténnie.

Nézzük mi történne adminisztratív szempontból, ha ilyen formában történné a megoszlás: a meglévő osztályokat meg kellene duplázni. Ez ma kivihetetlen, de egyúttal szükségtelen is, mert ha a növendéklétszámot kellőképpen emelem, eltűnik ez az anomália. Sokkal nehezebb a technikai szétválasztás. A hallásvizsgálat felnőtt egyénnél is nagy gyakorlatot és a fülmegbetegedésekben való feltétlen jártasságot, továbbá a beszédhangok pontos akumetriai ismeretét tételezi föl, mely nélkül a hallást vizsgáló egyén teljesen ki van szolgáltatva a patiens szubjektivitásának és a vizsgált hallásról pontos képet soha sem tud adni. A rideg, pontos hallásvizsgálatot fülorvosi vizsgálatnak kell megelőznie.

Ha ez nem történik meg, akkor előfordulhatnak esetek (amint elő is fordultak), hogy egy a csecsemőkorban a hallójáratba szorult bab, vagy gyöngy-

a) *Légvezetés.* amikor a hang a levegő közvetítésével vezetetik a halló szervhez. A léghullámok rezgésüket átadják a dobhártyának, ez a hallócsontocskáknak, amelyek a labirint folyadékát hullámozásba hozzák. Ez a hangvezetési forma a legfontosbb a beszéd hallása szempontjából.

b) *Csontvezetés.* A koponyacsontok fölveszik a rezgést, átadják a csontos labirinthez, ez közvetíti a hártýáslabirinthez a rezgéseket s így tovább kerül a rezgés a folyadékhoz. Ez a hallás a beszéd szempontjából alig jön számításba. Egyedül a siketnémák hangfejlesztésénél használható fel. Itt jogosan vetődhetik fel a kérdés, vajjon hallásról vagy csak pusztá rezgés észrevévésről van-e ilyenkor szó. Szerény nézetem szerint, ezt nem lehet gordiusi csomóként kettévágni. Tapasztalhatjuk, hogy egyes esetekben craniotympanalis vezetéssel feltűnő, tisztán csengő hangot kapunk a tanítás folyamán, más esetben pedig minden zenei jelleget nélkülöz a kihozott hang. A belső fülvizsgálat az első esetben igen jó, inkább megnyúlt csontvezetést mutat, a második esetben pedig a csontvezetés is tetemesen csökkent.

Ugy látszik tehát, hogy megnyúlt csontvezetés a siketnémák hangos beszédfejlesztésénél kitűnően felhasználható. Sőt előre megmondható ez alapon is, hogy a beszéd további fejlődési fokán milyen színezetű lesz. Természetesen ez a beszédfejlesztés során fel is használandó. Ismeretes az „i“-nek oly módon való fejlesztése, hogy a siketnéma kezét a fejtetőre helyezzük, sokkal jobbnak tartom, ha a kéz az *Angulus mandibulae*-ra jön. Ugyancsak ebből az élettani megfontolásból sokkal eredményesebb lesz a magánhangzók fejlesztése akkor, ha a kéz nem az izmok felületén, hanem valamely koponyacsonton nyugszik. Elsősorban jön számításba valamennyi magánhangzónál a *mandibula*. Tehát ne a gégefő legyen a favorizált tapintási hely a siketnémák beszédfejlesztésénél, hanem az állkapocs.

(Folyt. köv.)

Vak-siketnémák oktatása.

A vakok budapesti kir. orsz. intézetében külön csoportba sorozottan részesülnek oktatásban a vak-siketnéma gyermekek. Négy vak-siketnéma gyermek foglal a csoportban helyet, akik közül három leány és egy fiú. A három leány látó- és hallóképességét későbbi korban veszítette el s így beszédtanításuk a speciális módszer segítségével metódikusan fejleszthető. Súlyos feladatot ró a csoport vezetőjére, Deschenszky Nándor tanárra, Magyarai Kálmán oktatása. E szimpatikus fiúgyermek jelenleg 10 éves és négy éves korában veszítette el agyhártyalob következtében látó- és hallóképességét. A fiúcska teljesen vak és siketnéma, azonban igen figyelemreméltó intelligenciával bír. Már jólelkű pártfogója, dr. Nagy János (egri) nemzetgyűlési képviselő is megjegyzi felvételi kérvényén, hogy „a gyermek nyomorék ugyan, de értelmes arkifejezésű s nagyon üdvös volna neá, a hozzáértő gondos környezet.“

M. K. a mult tanévben vétetett fel az intézetbe. Amikor szülői behozták, első dolga volt hivatalos helyiségemben az összes érzékelhető tárgyakat felkutatni, a maga módja szerint átvizsgálni és felette örvendett, amidőn olyan tárgyakat fedezett fel, amelyeket már a szülői házban is ismert és használt. Intelligenciáját azonnal észrevettem, mert szembeötlő volt, hogy a tárgyakat nemcsak felületesen, nagyvonásaiban igyekezett végigtapintani, hanem figyelme kiterjedt az apró részekre is. Ezt a nézetemet azonnal közöltem dr. Nagy János nemzetgyűlési képviselővel és megnyugtattam őt aziránt, hogy megfelelő szakoktatással a gyer-

mekből értelmes, beszélni tudó és később élethivatásilag hasznos munkást tudunk majd képezni.

A gyermeket Gertrud irgalmas nővér nagy szeretettel gondozza és neveli, hogy ez nem ment minden nehézség nélkül — különösen a kezdet kezdetén — az természetes, de az irgalmas nővér meleg szíve és a kedves kis fiú iránti szeretete gyözedelmeskedett a már-már leküzdhetlenné látszó nehézségeken s ma már M. K. az intézetnek, hogy úgy mondjam — becézett növendéke. Szereti őt mindenki, a vak, gyermekek csakúgy, mint a nevelő-oktatószemélyzet. És Kálmán erre méltó is! Természetesen a munkának és fáradtságnak tekintélyes súlya a vele foglalkozó tanárra esik. Deschenszky Nándor valóban megértéssel, szeretettel és szakszerűséggel neveli, oktatja a gyermeket. A hangos beszéd elemeinél, az úgynevezett kiejtésfejlesztésénél tart ugyan, de már is számos jelenség amellett bizonyít, hogy a fiú a hangos beszédet meg fogja tanulni és a kézújjakra áthelyezett Braille-abc segítségével később a társalgási beszédet is elfogja sajátítani. Mindenesetre ennek az ügyes kis gyermek szellemi képességeinek fejlődését érdemes figyelemmel kísérni és pszichológiai ismeretek szempontjából lelki világának megnyilvánulásait helyénvaló feljegyezni.

Hogy e rövid ismertetésben vázolt képet lehetőleg teljessé tegyem, tudnunk kell, hogy M. K. igen tisztességes és földműves szülők másodszülött gyermeke, utánna még 5 testvére következik, akik közül a harmadik- és negyedikszülött meghalt.

(h. k.)

A nagyothallók iskolájának leolvasási anyaga.

(Közlemény: az Uj Szt. János-kórház fülészeti osztályáról.

Főorvos Dr. Török Béla egy. m. tanár. Közli Dr. Bárczi Gusztáv.)

A nagyothallók iskoláiban a szájról leolvasás és a hallási gyakorlatok nem vétetnek fel önálló tárgyként, lévén a szájról leolvasás eszköz. Ennélfogva a tanárnak kötelességévé tétetik, hogy a szájról leolvasást állandóan szem előtt tartsa, minden szakpedagógiai ügyességét felhasználja arra, hogy növendékei minél előbb ez eszköz birtokába jussanak, hogy azt azután a tanítás folyamán tökéletesítsék és az életben eszközként felhasználni tudják.

Mihez tartás végett a tanév első szoktatási hete a nagyothallók iskoláiban a szájmozdulatok megfigyeltetésére szorítkozik, s az első héten a magyar beszéd hangjainak leolvasási rendszere gyakoroltatik be, úgy azonban, hogy az minden elméleti magyarázatot nélkülözzön s pusztán optikai benyomások és összehasonlítások alapján gyakoroltassék be.

Első nap: „á, a, o, u.“

Felhivandó a figyelem, hogy a leolvasásnál az ő és az ó, — az ü és az ú azonos leolvasási képet ad.

„e, é, í.“

Felhivandó a figyelem az i és j, — Ily azonos leolvasási képre.

Begyakorlás: jó, jaj, júj.

Második nap: „m, p, b.“

<i>Begyakorlás:</i>	mama,	papa,	baba
	máma,	pápa,	bába
	ima,	ipa,	—
	—	púp,	búb
	ama,	apa,	ába
	eme,	epe	

Harmadik nap: „v, f.“

Begyakorlás: vaj, faj
váj, fáj
vejem, fejem
vám, fám

fa, bajom, vajam, majom, fiam, fúj, Fiume.

Negyedik nap: „s, cs, zs.“

Begyakorlás: ás, ács, —
sem, csep, zseb
sipos, csipős, —
sebes, — zsebes
síp, csíp, —
— csepel, zsebel

zsolozsma, zsuzsi, zsófia, zsemlye, semmi, sámfa, somfa, Sió, vaj, Sajó, semmi baj, Zsuzsi ás, Zsófia mos, a som csipős.

Ötödik nap: „sz, z, c.“

szó-sző — —
száma — cápa
ősz őz —
— vác vác
szab zab —
Szamos zabos —

vész, ász, ész, szájas, szám, szem, számvevő, szives, íz, víz, zúz, amaz, emez, vizes, cipő, cipó, comb, cica, szép cica, szép cipő, jó cipő, vizes a cipő, a szám vizes, szájam.

Hatodik nap: „n, t, d.“

Begyakorlás: ön, öt, —
ni, ti, —
vén, vét, véd
nő, tó, —
ne, te, de
nép, tép, —

nem, nedves, tetves, enni, inni, venni, vinni, menni, nap, napos, napszamos, néma, nemtelen, szemtelen, nevtelen, néptelen, szén, szét, nesz, tesz, nedvesít, tetvesít, nős, — nos, át, ad, tesz, vesz, tű, támasz, tavasz, tapasz, tavi, távol, taval, távoli, tea, teás, tej, temető, temetés, tető, — tetű, tövis stb.

Hetedik nap: „k, g.“

kád gát kópe góbé
ék ég kőp göb
fék vég komp gomb, gömb
pék bég kupa guba
kép, kém gém gép

kabát, kabátos, kacska, kakuk, kakas, okos, Kassa, kampó, kaptafa, kapa, kapás, kapós, kapus stb.

Mondatok szerkesztendők a már tanult hangképek és szavakból összeállítva. Pl.:

Az én kabátom fekete.

A te kabátod kék.

A mi cipőnk jó stb.

Nyolcadik nap:

l	r	h
vállam	bíró	hab
villám	arra	haboz
malom	erre	habos
félelem	véres	háború
lábam	város	haj
lovam	erős	hajó
leves	bárá	hajás
él	ér	hajas
ól	vér	héjas
el	fér	hagyma
ül	kér	ha
le	bér	haza
lép	ír	hazai
lő	úr	hétfő
lő	rab	

Minden nap végén a begyakorolt szavak mondatokba foglalandók, úgy azonban, hogy új hangkép a mondatokban ne forduljon elő. Ezzel a rendszer tisztaságát és biztos áttekintését óhajtjuk megadni. A szájról való leolvasásnak ugyanez a rendszere és menete irányadó a felnőtt nagyothallók leolvasási tanfolyamaira is, amíg azonban az elemi isk. fokon e nyolc napot követi a rendszeres elemi isk. oktatás anyagán való további gyakorlás és rendszeres elemi isk. oktatás, addig a felnőttek tanfolyamain a további napok így folytatódnak:

Kilencedik nap: A magyar igék gyakorlása.

1. a) egytaguak,
b) kéttaguak,
c) háromtaguak,
2. mondatok,
3. beszélgetés az időjárásról,
4. kombinálási képesség fejlesztésére: igék.

Tizedik nap: A magyar főnevek gyakorlása:

1. a) egytaguak,
b) kéttaguak,
c) háromtaguak,
2. mondatok.
3. beszélgetés a családról,
4. kombináló képesség fejlesztésére: Városnevek.

Tizenegyedik nap: A magyar melléknevek gyakorlása:

1. a) egytaguak,
b) kéttaguak,
c) háromtaguak,

2. mondatok,
3. beszélgetés a kertről,
4. kombin. képesség fejlesztésére: Virágnevek, színek.

Tizenkettedik nap:

1. Helyhatározói ragok gyakorlása:
hol, honnan, hová,
2. mondatok szerkesztése,
3. Beszélgetés az iparról,
4. komb. képesség fejlesztésére: Szerszámnevek.

Tizenharmadik nap: Időhatározói ragok gyakorlása:

1. mikor, mióta, meddig, mikorra,
2. mondatok szerkesztése,
3. Beszélgetés a különféle korokról,
4. komb. képesség fejlesztésére: Történeti nagyságaink nevei.

Tizennegyedik nap: Módhatározói ragok gyakorlása:

1. hogyan, miképen, mimódon,
2. mondatok szerkesztése,
3. beszélgetés a betegségekről,
4. komb. képesség fejlesztésére: betegségek nevei.

Tizenötödik nap: okhatározói ragok gyakorlása:

1. miért?
2. mondatok szerkesztése,
3. Beszélgetés a ruházkodásról,
4. komb. képesség fejlesztésére: a ruhaneműek nevei.

Tizenhatodik nap: célhatározói ragok gyakorlása:

1. miért, micélből,
2. mondatok gyakorlása,
3. beszélgetés a házasságról,
4. komb. képesség fejlesztésére: női s férfinevek.

Tizenhetedik nap: kötőszók gyakorlása,

1. Páros kötőszavak,
2. páratlanok,
3. beszélgetés a táplálkozásról,
4. komb. képesség fejlesztésére: az ételneműek nevei.

Tizennyolcadik nap: Indulatszavak.

1. beszélgetés a magyar népdalokról,
2. komb. képesség fejlesztésére: népdalok szövegei.

Tizenkilencedik nap: rokonértelmű és rokonalakú szavak.

A rokonalakúság optikai szempontból értendő és úgy is kezelendő.
Pl.: vaj, faj, mama, baba, papa stb.

Husadik—Harmincadik nap: Igeragozás.

Ezeken az órákon az óra egy negyed része igeragozással telik el, másik egynegyed részében a névmás is mondatik, a harmadik egynegyed részében fő-

nevekkel ragoztatik az ige és a negyedik egynegyed részében teljes mondat alakjában gyakoroljuk az igeragozást.

Harmincegyedik—Harmincnyolcadik nap: Igeképzés.

1. Gyakorító igék, 2. mozzanatos igék, 3. miveltető igék, 4. ható igék, 5. szenvedő igék, 6. visszaható igék, 7. főnevekből képz. igék, 8. melléknévekből képzett igék.

A 31.-ik nappal minden óra utolsó egynegyed részében egy mese mondatik el. A mesemondás 15 óráig folyik, tehát a 65. óráig.

Harmínckilencedik nap: Névszóképzés.

Negyvenedik nap: Névszóképzés.

1. Főnévképzés igékből,
2. „ főnevekből,
3. „ melléknévekből.

Az órák utolsó $\frac{1}{4}$ -ben a magyar történelem főbb alakjairól tartandó előadás időrendben 46. óráig.

Negyvenhatodik nap: Melléknévképzés.

Ötvenedik nap: Melléknévképzés:

1. Melléknévképzés igékből,
2. „ főnevekből.

Ötvenedik—Hatvanadik nap: Melléknévfokozás.

Az órák felében a magyar földrajz térképsegítségével átismétlendő városnevei rendszer alapján, úgyszintén a komb. képesség fejlesztésére: városnevek.

Hatvanadik—Hetvenedik nap: Igenevek.

A magyar földrajz folytatólag.

Hetvenedik—Nyolcvanadik nap: Határozószók ragozása:

Melléknévek	„
Számnevek	„
Névmások	„

Természetrajzi ismeretekről való beszélgetés.

Nyolcvanadik—Száztizedik nap: Kérdések feltevése és gyakorlása.

<i>Ki</i>	mondta?	adta?	látta?	stb.
<i>Kinek</i>	„	„	„	
<i>Hol</i>	„	„	„	
<i>Mikor</i>	„	„	„	
<i>Milyen</i>	„	„	„	
<i>Kié</i>	„	„	„	
<i>Mié</i>	„	„	„	
<i>Merre</i>	stb.			

Ez utolsó 10 órán teljesen szabad beszélgetés biztosítandó az órákon és előkészítendő a kurzus hallgatói a nagyothallók továbbképző tanfolyamaira.

KÜLÖNFÉLÉK.

† **Molnár Antal** debreceni sn. int. tanár, alkotó erejének teljességében: 35 éves korában, szenvedésteljes betegség után Budapesten, július 15-én elhunyt. Váratlan döbbenetességgel értesült a szünidő alatt szétszórta élő tanárság a gyász hírről, mely veszteséget jelent oktatásunkra s a pályatársakra egyaránt, kikkel a megboldogultat másfél évtizedet meghaladó értékes munkásság és megértő szeretet fűzött össze. Júl. 17.-én temették el a barátok és kartársak részvételével a Kerepesi temetőbe. Ifjú özvegye és kis árvája bánatában kegyelettel osztozik az egész siketnéma tanárság!

Kinevezések. A V. K. M. Séra Lajost a VII., Iván József és Csák Sándort a VIII., Vas István, Kádas György, Zsemberi József, Zsembay Ferenc és Pongrácz Mihályt a IX., Vajda Lajost a X. fiz. osztályba kinevezte.

Gyógyped. s. tanárokkul a XI. fiz. osztályba kinevezettek: Fedor Lajos, Bertók J. Andor és Pánczél Imre.

A V. K. M. 115218/1922. sz. rend. Szlavkovszky Endrét és Horváth Kálmánt gyógyped. segédtanárokká kinevezte és szolgálatfételre előbbi a siketnémák budapesti intézetéhez, utóbbit a nagyothallók iskolájához rendelte.

Korpótlékok utalványoztattak (IV.) Rédigér Károly, Puha László és Istenes Károly tanárok részére.

Áthelyezés. A kaposvári siketn. int. igazgatója szabadságot kapván, az ot-tani igazgatói teendőket ellátására Deschensky Ferenc pozsonyi menekült igazgató áthelyeztetett Kaposvárra.

Megnyilt az új tanárképző. Három évi szünetelés után ez isk. év elején megnyilt a gyógyped. tanárképző első évfolyama. Szervezeti szabályzat híjján egyelőre csak annyit írhatunk, hogy a képző időtartama 3 év s előadókkul a bennünket közelebből érdeklő tárgyak köréből Klis Lajos (siketnémák nevelésének története), Istenes Károly (siketnémák lélek- és neveléstana), Nagy Péter (siketnémák okt. módszertana), és Michels Fülöp (a slójd elmélete és gyakorlata) kap-tak megbízást.

A képzőre 12 tanárjelölt vétetett föl, kik közül Cserháti József, Iglér Antal, Slarkó Aurél és Somay Ödön a sn. budapesti intézetében nyertek elhelyezést.

Előadnak még a képzőn: Dr. Ranschburg Pál, Dr. Sarbó Arthur, Istenes Károly, Herodek Károly, Tóth Zoltán, Berkes János, Szabó Károly, Éltés Mátyás és Füzessy Árpád.

Vál. gyűlése és Cházár-ünnepélye volt szeptember 23.-án a S. T. O. E.-nek Váczott. Táragsorozat: folyó ügyek.

Gyógyped. nevelőintézet Kolozsvárt. Amint megszállott területről jött egyik magyar lapból olvassuk: „szellemileg és testileg gyenge, vagy ideges, érzékszervileg fogyatékos (siketnéma, később siketült, nagyothalló, beszédhibás, túlrövidlátó, vak), továbbá normális iskolában nem tanítható, valamint otthon nem nevelhető gyermekek számára gyógyító intézményt létesítünk. Cluj-Kolozsvár, Str. Pasteur, Kert-u. 1. — Az oláh is meg akarja tehát mutatni, hogy kulturája van, vagy ha nincs, hát lesz . . .

Mi történik Jolsván? A „Slovenska Politica“ c. pozsonyi napilap aug. 23.-i számában olvasható, hogy a jolsvai siketnéma intézetbe ez idén egyetlen növendék sem jelentkezett! Tavaly a növendéklétszám 54 volt. A lap csodálkozik azon, hogy

a „szlovák“ nép még mindig nem látja be annak szükségességét, hogy ezeket a szerencsétlen fogyatékosokat a társadalom számára megmentse. Mi nem csodálkozunk . . . Nem gondolják, hogy a szülők inkább rettenetes bizalommal vannak velük szemben??

Szerkesztőségünk által kiírt pályázat a leíró szeml. oktatás V—VIII. o. anyagára vonatkozólag meddő maradt s így a kitűzött pályadíj feletti rendelkezési jog visszaszállott a szerkesztőre.

Borbély: *A némák megszólaltatása* c. tankönyv új kiadásban megjelent. Megrendelhető a szerzőnél.

Adományok a M. S. O. részére. Tomkó Béláné Budafokon 452 K-t gyűjtött lapunkra.

Különös méltánylást és elismerést érdemel *Klis* Lajos igazgató fáradozása lapunk érdekében, melynek javára az új isk. év kezdetén önkéntes adományokból már eddig nyolcezer koronát meghaladó összeget gyűjtött össze. Cselekvő támogatását örömdetes példaként állítjuk mindenek elé!

Hírek a pesti intézetből. Felvételt nyert 172 növ. Ebből 80 internátusi (40 fiú és 40 leány), 9 externátusi és 83 szülei házból bejáró. A felvettek közül még 15-en különböző okok miatt nem iratkoztak be. Tanítás 11.-én kezdődött. Osztályok száma: 14; tanári létszám: 17. Az osztályok megoszlása és főnökei. I. a. (Rédiger), I. b. (—), II. a. (Schulmann), II. b. (Zemkó), III. a. (Nagy P.), III. b. (Michels), III. c. (Pető), IV. a. (Lázár), IV. b. (Hochrein), V. (Türinger), VI. (Szlavkovszky), VII. a. (Keményffy), VII. b. (Szabady), VIII. (Puha). Róm. kath. hitoktató: Krepler Gusztáv, Izr. hitoktató: Benedek Ábrahám. A faslőjdoktatást Rédiger, a papírslőjdöt Michels és az agyagslőjdöt Türinger látja el. A rajztanítást Bründl Ödön, a kézimunkát Begidsánné, a tornát, önképzőkört és cserkészet Pirovits Jenő vezeti. Intézeti köztartásvezető tanár Derbész Bertalan.

A dadogók áll. tanfolyama szept. elején nyílt meg 30 növendékkel. A tanfolyam vezetésével és igazgatásával újból, további intézkedésig Istenes Károly bízott meg.

A nagyothallók iskolájában szept. 11.-én megkezdődött az oktatás 3 osztályban. A felnőtt nagyothallók tanítása okt. 1.-én kezdődik.

Sturm kartársunk folytatólagos közleményét az oroszországi siketn. oktatásról nem adhatjuk, mivel a kéziratot eddig nem kaptuk meg.

Sajnálattal nélkülözzük olvasóink cikkei; bármennyire is szeretnők lapunkat változatossá tenni, cikkek hiánya miatt csak a jelen keretek között tudunk mozogni.

Gyengetehetségű vak gyermekek oktatása. 12 ilyen szerencsétlen vak gyermek oktatásáról gondoskodik a vakok budapesti kir. orsz. intézete a folyó tanévben is. Természetesen eredmény szempontjából e nehézfelfogású gyermekek messze elmaradnak a normális képességű vak gyermekektől. Sok és nagy szeretet kell ide és valódi humánus érzés! Közülök persze nagyon kevés akad majd olyan, aki kenyerét képes lesz megkeresni. *Otthonokba* valók ezek s célunk tulajdonképpen az, hogy egyenössük az ilyen hasznos és káritatív intézmény létesítését.

100 éves működésének megünneplése küszöbén áll a vakok budapesti kir. orsz. intézete. 1926. szeptember 15.-én lesz az intézet 100-ik évfordulója. A tanári testület már most kezdi meg az előmunkálatokat. Két szempont dominálja a pro-

grammot, u. m. a társadalmi notabilitások és honoráciorok bekapcsolása az ünneplésbe, és a tulajdonképeni intézeti program, mely áll az intézet 100 éves működése fontosabb fázisainak felderítéséből, az egyes oktatási ágak méltatásából stb.

Tanterv-revizio munkálataival fog a vakok budapesti kir. orsz. intézete a folyó tanévben foglalkozni. A tanterv kétségtelenül revízióra és bizonyos hézagok pótlására szorul. A tanári testület a revízió ügyet lelkesedéssel karolja fel.

Vak gyermekék tankötelezettsége kérdésével konkrét formában foglalkoznak a vakok tanárai. Nézetünk szerint ez a kérdés nagyobb akadály nélkül megoldható, mert egyrészt a növendékek a nevelő- és tanintézetekben eddig is ingyenesen voltak elhelyezve, másrészt mert elég férő hely van Csonka-Magyarország területére szorult vak gyermekek befogadására. A tankötelezettség kimondása mellett, fontos annak is megállapítása, hogy az úgynevezett tankötelezettségi határon túl meddig terjedjen a képzési idő. (h. k.)

Képes fali olvasótáblák az I. osztály számára. Még a mult tanév folyamán Tóth Árpád kollégánk az I. osztály kiejtés tanításához új hangsort állapított meg és mintaszavakat gyűjtött egybe s azokat egy értekezés keretében, indokolással együtt a tanári testület elé tárta. A tanári testület bíráló alá vette s az intézetben való használatra elfogadta a hangsort és mintaszavakat s felkérte Piroska Károly kartársunkat, az intézet rajztanárát, hogy azok nyomán képes fali olvasótáblákat rajzoljon. Piroska Károly a mult nyár folyamán 16—16 — két párhuzamos osztály számára — nagyobb méretű színes olvasótáblákat készített, egy-egy táblán több képpel. A vall.- és közokt. miniszterium e fali olvasótáblákat bírálótra bekérte s azokat használatra engedélyezve Piroska Károlyt 800 K jutalomban részesítette. Az idei két első osztályt már Tóth hangsora és mintaszavai szerint, illetve felhasználásával s Piroska képes olvasótábláinak segítségével vezették. (J. Gy.)

A berlini siketnéma-intézet évváró vizsgáján megjelentek a német fül-orvosok egyesületének képviselői, kik odaadó figyelemmel kísérik a siketnéma-intézetek heroikus harcát.

A prágai siketnéma-intézettel kapcsolatos szakorvosi rendelő tervbevette, hogy a jövő tanévtől kezdve az európai siketnéma-intézetek növendékeinek aethiológiai statisztikáját összeállítja.

Tiffert György állásába visszahelyeztetett.

Kövesdy Elvira a vakok int. zenetanárnője B) listára soroztatott:

A nagyothallók iskolájával kapcsolatosan fölmerült a gondolat a gyengén látó gyermekek részére felállítandó osztályokat illetőleg. Reméljük, hogy e téren is majd lassan-lassan előre fogunk jutni.

A vallás- és közokt. miniszter úr Dr. **Bárczi Gusztáv** kartársunkat a budapesti és váci áll. intézetek szakorvosi teendőinek ellátásával megbízta.

Kiadó és laptulajdonos: **a Siketnéma-intézeti Tanárok Orsz. Egyesülete.**

Kiadóhivatal: **Budapest, VIII. ker., Festetich-utca 3. szám.**